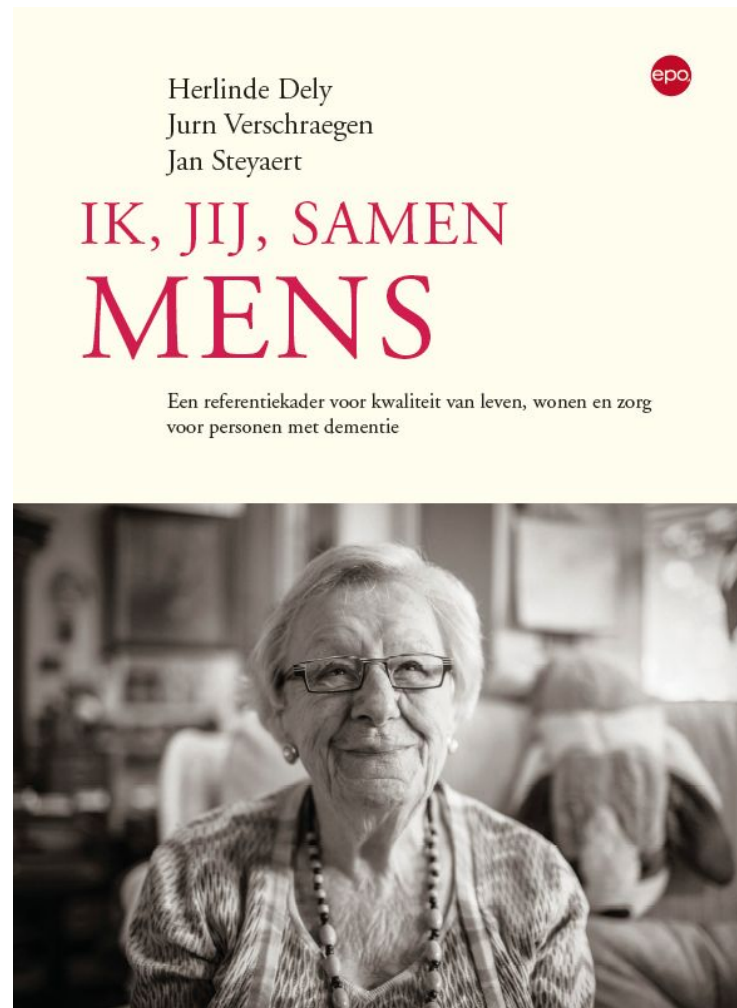

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Voorlezen aan mensen met dementie

Het ondoorgrondelijke brein | Herlinde Dely

geduld
op mijn kamer schilderen of lezen
iemand in vertrouwen kunnen nemen
vrij zijn om de dag in te vullen zoals ik het wil
samen de last dragen
kunnen gaan wandelen
niet uit de boot vallen
tijd maken
met hart en ziel
zelf bepalen wat ik doe
samenhorigheid
van mens tot mens
zo lang mogelijk thuis
niet over mijn hoofd praten
elkaar helpen
niets bevolen worden
licht in de duisternis
aanvoelen wat iemand nodig heeft
zelf mogen beslissen als ik het kan
begrip
ont-moeten
vertrouwen
oplichting
met rust gelaten worden
meevoelen
een keer zot doen
blijven vooruitgaan
allemaal gelijk zijn
MENS zijn
tederheid
warmte
niet gejaagd zijn
dicht bij mekaar
geen pijn hebben
zelf kunnen beslissen wanneer ik ga slapen
een uitgestoken hand zien en die grijpen
zelf kunnen beslissen
frustratie afstaan
samen het huishouden doen
vreugde
vriendelijkheid
elkaar doen glimlachen
vrienden
mezelf kunnen zijn
vrienden
liefde
heel de wereld aankunnen
mooie en leuke dingen doen
steun hebben aan elkaar
respect
begeleid worden
vrijheid
meehelpen in de keuken
een toffe bende
bij iemand terecht kunnen met mijn vragen
planten, zaaien en openbloeien

Ruim 40 procent meer mensen met dementie tegen 2035

27-08-18, 08.46u - Redactie - Bron: Belga, PRESS

Archiefbeeld. © BELGA

1

Het aantal mensen met dementie zou in Vlaanderen gemiddeld met 42,7 procent stijgen tegen 2035. Dat verwachten het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de Alzheimer Liga Vlaanderen op basis van de bevolkingsvooruitzichten, zo meldt de VRT.

Voor het hele Vlaamse Gewest wordt het aantal mensen met dementie momenteel (2018) geschat op 131.818. Dat aantal zou 42,7 procent stijgen naar 188.183. De voornaamste oorzaak is de vergrijzing, zegt Jurn Verschraegen, directeur van Expertisecentrum Dementie Vlaanderen in De ochtend op Radio 1.

4 SHARES

Dementie

Fotografie:
Leo De Bock

Dementie – vormen van dementie

Vasculaire dementie

Frontaalkwab-dementie

Parkinson-dementie

Lewy-Body dementie

Ziekte van Alzheimer

...

Dementie – kenmerken

1

VERMINDERDE ZELFREDZAAMHEID

2

VERANDERINGEN IN GEDRAG EN TAAL

3

COGNITIEVE PROBLEMEN: VERGETEN, VERWARDHEID, ...

Dementie – kenmerken

Andere mogelijke symptomen

Dwalen

Apathie

Verhoogde
activiteit

Ontremd gedrag

Persoonlijkheids-
verandering

Emotionele
instabiliteit

Depressie

Verzameldrang

Hallucinaties

Dag-nachtritme
keert om

Verminderd
dieptezicht

...

Dementie – kenmerken

“Er is iets niet pluis”

Vrij zelfredzaam
Façade
Vaak bewust van probleem
Gezonde indruk
Normale motoriek

Desoriëntatie
Geheugenproblemen
Sociaal contact ☐
Initiatiefname ☐

Taalproblemen
Vwpm herkennen
Functie kennen

Wonen met
ondersteuning

Volledige afhankelijkheid
Motorische problemen
Incontinentie

Niet meer praten

Gevoelig voor stemmingen
en aanrakingen

Dementie – kenmerken

De eerste signalen

- voorwerpen op vreemde plaatsen verstoppen
- hetzelfde verhaal vertellen
- de weg kwijtraken
- vergeten hoe voorwerpen gebruiken
- afspraken vergeten
- bankzaken niet meer beheren
- uiterlijk verwaarlozen
- meer tijd nodig voor vertrouwde handelingen
- meer/minder eten dan vroeger
- ...

“Het begon ermee dat ze bedorven melk in een glas schonk en het leegdrank. Het begon ermee dat ze een theezakje gebruikte voor tien kopjes. Het begon ermee dat ze dacht dat ze een maand lang met dezelfde braadboter toe kon. Ze vond het zonde om na het bakken van een ei of het braden van vlees de boter weg te spoelen. In diezelfde tijd zag ze de vuilnisemmer voor een fruitschaal aan. Nam er afval uit dat ze naar haar mond bracht.”
(Buijssen, 2007)

Afscheid nemen

Frustratie

Verdriet

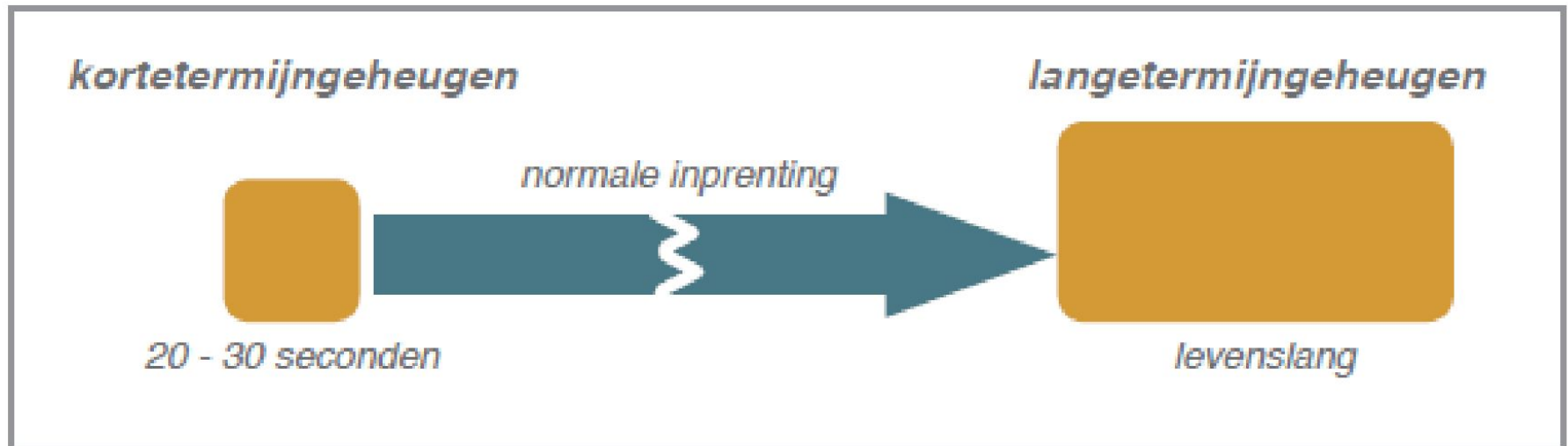
Verbinding met familie
en vrienden

Hoe kwaliteit van leven
behouden?

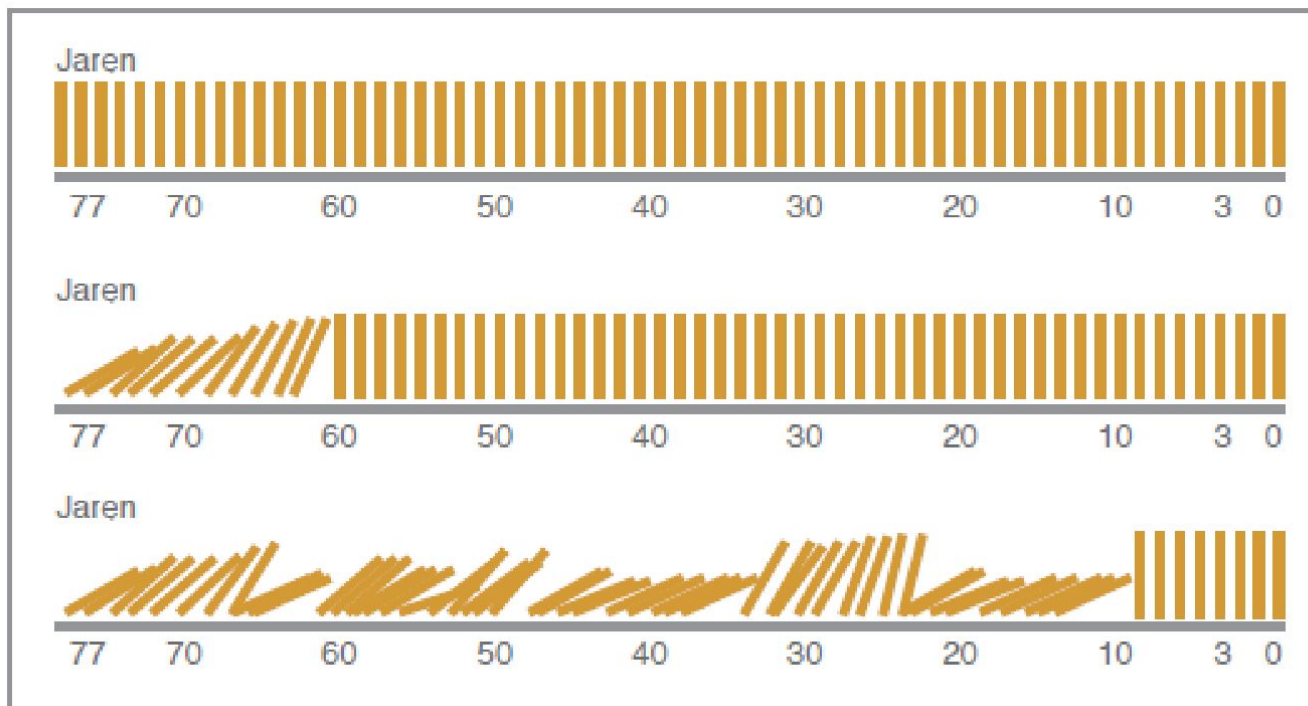

Wet 1: nieuwe informatie wordt niet meer opgeslagen

(Uit: Buijssen, 2011)

Wet 2: oprollend geheugen

Herinneringen
Vaardigheden

(Uit: Buijssen, 2011)

‘Mijn schoonmoeder is gestorven in 2010. Mijn moeder heeft haar uiteraard goed gekend.

Nu nog vraagt ze me soms: “Hoe gaat het met Rosalia?”.

“Jamaar ma,” zeg ik dan, “die is toch al lang gestorven!”

“Dat wist ik niet. Had me dat dan toch gezegd!”

Lieve, mantelzorger van haar moeder met dementie

‘Mijn man heeft, toen de kleinkinderen jong waren, zeer veel met hen gespeeld. Ze zijn hier bijna grootgebracht. De laatste jaren merk je echter dat hij hen niet meer herkent. Mij herkent hij wel nog en onze eigen kinderen ook. Maar de kleinkinderen ... neen.’

Katrien, mantelzorger van haar man met dementie

Angst

- < onvoorspelbare omgeving
- < confrontatie met niet meer kunnen
- < moeilijke vragen

Rust en geborgenheid?

OUI, MONSIEUR! Les huiles que contient
BRYLCREEM
 sont émulsionnées
 afin d'assurer le soin parfait
 de vos cheveux

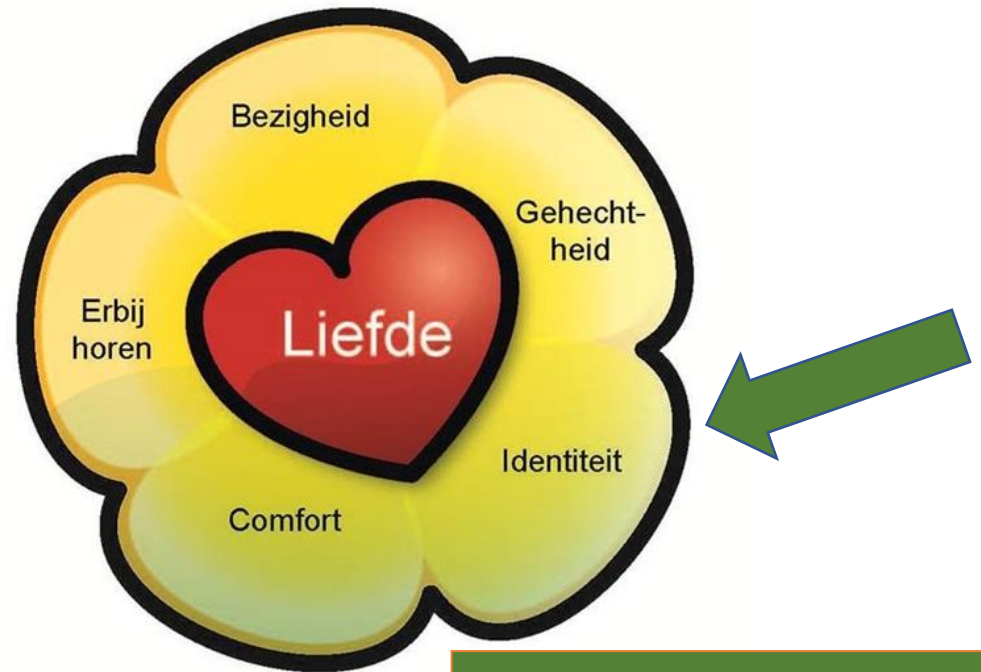
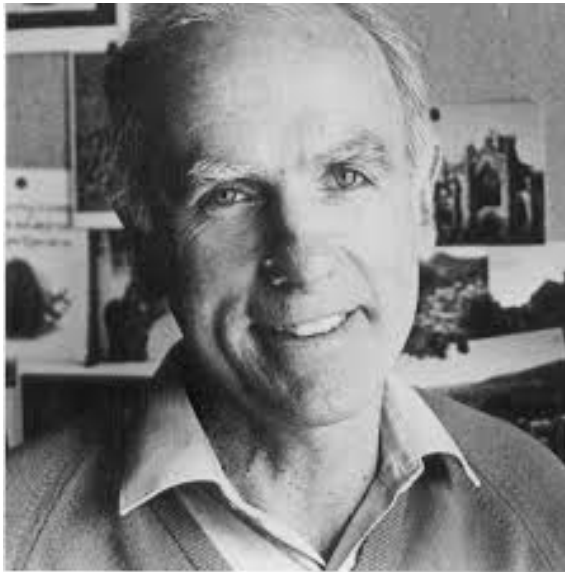

Vos cheveux ont besoin d'une crème qui les soigne d'une façon parfaite. C'est pourquoi BRYLCREEM est le fixateur le plus vendu dans le monde et choisi par les hommes qui apprécient une chevelure élégante et saine. BRYLCREEM contient des huiles pures et naturelles, qui sont émulsionnées pour empêcher les cheveux de devenir trop gras. BRYLCREEM ne contient ni gomme, ni savon, ni alcool, ni amidon, mais, possède tout ce qui est nécessaire pour donner des cheveux vigoureux et lustrés. Voilà pourquoi un massage journalier au BRYLCREEM confie le cuir chevelu et supprime les pellicules. Voilà pourquoi BRYLCREEM assure à vos cheveux, du matin au soir, souplesse et éclat naturel. Changez de fixateur et adoptez une crème — BRYLCREEM — le fixateur parfait vendu en pots, en jars et en tubes.

NI GOMME - NI SAVON
 NI ALCOOL - NI AMIDON
 NI EXCÈS DE MATIÈRE
 HUILEUSES

Dementie – psychologische behoeften

Tom Kitwood:
persoonsgerichte zorg

De MENS zien

- is incontinent
- is mijn naam al lang vergeten
- neemt achteloos per dag
- heeft reuk
- moet worden in zijn zetel
- is rolstoelgebonden

Deficiëntiegericht

- had een buurtwinkel
- hield van sociaal contact
- speelde graag met zijn kleinkinderen
- kende de naam van elke boom en vogel in Vlaanderen
- schreef zelf gedichten
- won verschillende prijzen met zijn raskippen

Competentiegericht

Reminiscentie

= het systematisch en doelbewust herinneringen ophalen

herinneringen

Vermengen van verleden en heden

- Denken jonger te zijn
- Zichzelf niet herkennen in de spiegel
- Wachten op overleden partner of kinderen
- Vergeten dat iemand overleden is
- Kinderen zien als partner of ouders
- Taal uit hun jeugd spreken
- ...

Kan reminiscentie in elke fase?

Voorwerp

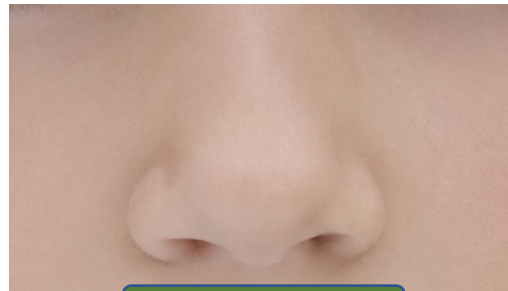
Hooi

Foto

Vasthouden

Ruiken

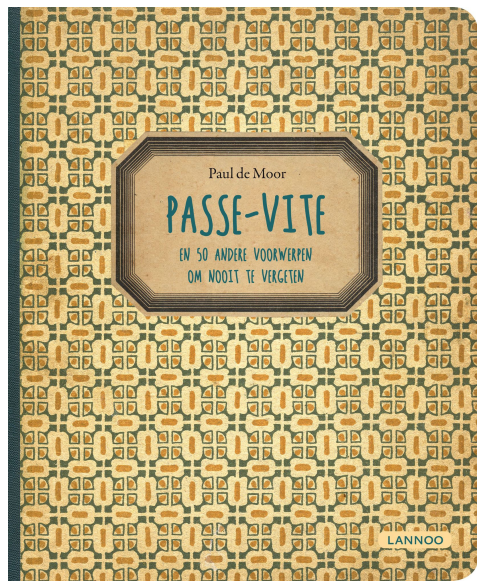
Horen

Voorlezen

DIEN AVOND EN DIE ROOZE GUIDO GEZELLE

'k Heb menig, menig uur bij U gesleten en genoten,
En nooit en heeft een uur met U me een enklen stond
verdrotten.
'k Heb menig, menig blom voor U gelezen en geschonken,
En, lijk een bie, met U, met U, er honing uit gedronken;
Maar nooit een uur zoo lief met U, zoo lang zij duren koste,
Maar nooit een uur zoo droef om U, wanneer ik scheiden
moste,
Als 't uur wanneer ik dicht bij U, dien avond, neêrgezeten,
U spreken hoorde, en sprak tot U, wat onze zielen weten.
Noch nooit een blom zoo schoon van U gezocht, geplukt,
gelezen,
Als die dien avond blonk op U, en mocht de mijne wezen !
Ofschoon, zoo wel voor mij als U - wie zal dit kwaad
genezen ? -
Een uur bij mij, een uur bij U niet lang een uur mag wezen;
Ofschoon voor mij, ofschoon voor U, zo lief en uitgelezen,
Die rooze, al was 't een roos van U,
Niet lang een roos mocht wezen,,
Toch lang bewaart, dit zeg ik U, 't en ware ik 't al verlore,
Mijn hert drie dierbre beelden :
U, dien avond - en - die rooze !

Kan voorlezen in elke fase?

MSST – multisensoriële storytelling

MSST 'Want het is feest!'

'Kijk eens Florence, we kregen een uitnodiging voor een feest!'

(Uitnodiging uit de omslag halen)

'Laten we ons mooi maken!'

(Aanbrengen van blush, kammen van de haren, haarlak spuiten)

'En Florence, zie jij er goed uit?'

(Samen met Florence in de spiegel kijken)

'Oei Florence, je bent je halsketting vergeten!'

(Voelen en aanbrengen van de halsketting)

'Kom Florence, de auto staat te wachten! We gaan vertrekken.'

(Geluid van een auto, foto's tonen van auto's)

'Wat een feest, de zaal is prachtig versierd.'

(Voelen aan slinger)

'Hoor eens wat een prachtige muziek, Florence.'

(Muziekdoosje openen, Kijken en luisteren naar muziek)

'Laten we de avond afsluiten met een lekkere drank.'

(Laten proeven van drankje in champagneglas)

'Wat een mooi feest, vond je niet, Florence?'

(Muziekdoos sluiten en prikkels terug inpakken)

Praten bij het voorlezen

- Vermijd open vragen en waarom-vragen
- Stel korte, duidelijke vragen
- Vermijd falen
- Geef voldoende tijd om te antwoorden
- Dalende aandacht en concentratievermogen
- Probeer geen nieuwe informatie aan te leren

Praten bij het voorlezen

- Geen verkleinwoorden
- Geen kinderlijke taal
- Oogcontact
- Op gelijke hoogte zitten
- Gevoelig voor stemmingen => open, vrolijke, empathische houding
- Accepteer dat mensen soms hetzelfde verhaal vertellen

Communicatietips

De waarheid is niet belangrijk

Welke herinneringen?

- Focus op positieve herinneringen
- Slechte gebeurtenissen worden als positief herinnerd?
- Toch een negatieve emotie?

Grenzen aan reminiscentie

Soms werkt iets wel; soms werkt iets niet...

Interessante websites

- www.dementie.be
- www.omgaanmetdementie.be
- www.jongdementie.info
- www.dementie.vlaanderen
- www.zingenmetdementie.be
- www.expertisepuntmantelzorg.be